

بررسی عوامل موثر در گرایش دانش آموزان به فضای مجازی

حجت الله مرادی پردنجانی^۱، حمیدرضا سعید زاده^۲

چکیده

این مقاله درصدد است تا ضمن مطالعه و بررسی عوامل موثر در گرایش دانش آموزان به فضای مجازی اینترنت (مورد مطالعه: استان چهارمحال و بختیاری)، راهکارهای پیشگیرانه ای برای مقابله با گرایشات دانش آموزان ارایه دهد. طرح تحقیقی آن از نوع توصیفی بوده که به روش پیمایشی و با هدفی کاربردی انجام گرفته است. برای اندازه گیری متغیرها نیز از دو پرسش نامه محقق ساخته که مبتنی بر چارچوب نظری و تجربی تحقیق می باشد، استفاده شده است. جامعه تحقیقی را کلیه دانش آموزان مقطع متوسطه و پیش دانشگاهی استان چهارمحال و بختیاری و همچنین کارشناسان تربیتی (کارشناسان نیروی انتظامی، مربیان پرورشی، مشاوران و دبیران) استان تشکیل می دهد که از میان دانش آموزان تعداد ۳۷۸ نفر و از میان کارشناسان نیز تعداد ۲۳۰ نفر به صورتی تصادفی و با روش طبقه ای انتخاب شدند. داده های به دست آمده نیز با استفاده از روش های آماری توصیفی و استنباطی (آزمون آماری فریدمن) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. برخی از یافته های آن به شرح زیر می باشد: عواملی چون گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف و احساس تنهایی مهم ترین علت در گرایش دانش آموزان به اینترنت می باشد. در نظر گرفتن واحدهای درسی در دوه های مختلف تحصیلی برای آشنایی دانش آموزان با انواع جرم ها و روش های محافظت از خود مهم ترین راهکار پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان برای ورود به فضای مجازی اینترنت می باشد.

واژگان کلیدی: فضای مجازی، اینترنت، دانش آموز، راهکارهای پیشگیرانه.

۱ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد و پژوهشگر دفتر تحقیقات کاربردی استان چهارمحال و بختیاری،

Moradipordanjani@yahoo.com

۲ کارشناس ارشد مدیریت و رئیس دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان چهارمحال و بختیاری

مقدمه و طرح مساله

حوزه دانش آموزی از مهم ترین حوزه های مطالعاتی است که باید توجه ویژه ای به آن داشت. مساله امنیت دانش آموزان همواره یکی از مهم ترین چالش های نظام آموزشی و دستگاه های مسئول در برقراری نظم و امنیت به شمار می آید که گزارش های مرتبط با آن شاهدهی برای این ادعا می باشد. در اینجا باید به برخی از معضلاتی که دانش آموزان مبتلا به آنها هستند اشاره داشت، از جمله: مصرف مواد مخدر، برقراری روابط نامشروع، گرایش به جریان های نوظهور و آسیب های اجتماعی نوپدید و سایر معضلات دیگر، که مخل امنیت آنان می باشد. توجه به امنیت دانش آموزان از یک سو و برنامه ریزی در جهت مصون نگه داشتن آنان از سوی دیگر در پرتو توجه ویژه به هر یک از مسایل فوق الذکر می باشد (دفتر تحقیقات کاربردی استان چ و ب، ۱۳۸۹: ۱). برای برنامه ریزی صحیح در عرصه دانش آموزی، تحقیق در زمینه های مرتبط و پیدا کردن راه حلی برای این معضلات از اهمیت به سزایی برخوردار است. مساله ورود به فضای مجازی اینترنت از معضلات امنیتی می باشد که دانش آموزان به آن مبتلا هستند و باید به آن توجه نمود (دفتر تحقیقات کاربردی استان چ و ب، ۱۳۸۹: ۸). با رشد روز افزون فناوری و رسانه های فرا ملی از جمله اینترنت، ماهواره و تلفن همراه و افزایش شمار استفاده کنندگان از این رسانه های مدرن لزوم بررسی تاثیر آن ها بر زندگی انسان ها یکی از مقولات مهم به شمار می آید (شبانیان و شبانیان، ۱۳۸۹). اینترنت و استفاده نابجا از آن موجبات به وجود آمدن معضلاتی چون اعتیاد اینترنتی، دوست یابی اینترنتی و جرایم سایبری شده است (دفتر تحقیقات کاربردی استان چ و ب، ۱۳۸۹: ۸). با پیچیده تر شدن روابط اجتماعی و افزایش روزافزون وسایل ارتباطی از جمله اینترنت موجب خارج شدن روابط افراد خانواده از حالت ساده چهره به چهره یا تلفنی و تغییر شکل آن در قالب شکل گیری روابط

پیچیده تری به طور غیرمستقیم شده است و از آنجا که در این گونه روابط طرفین به درستی نمی توانند هویت یکدیگر را شناسایی کنند، همین امر زمینه جرایم و سوء استفاده های اینترنتی می شود (برومند باستانی، ۱۳۸۳).

آنچه که در این میان می تواند آسیب هایی را به جامعه وارد کند، گرایش افراد جامعه به هر یک از این آسیب ها است و قشر دانش آموز به جهت خصوصیات روانشناختی که دارد، از اثرپذیرترین گروه های جامعه به شمار می آید، چرا که طبق آمارهای موجود حدود ۲۰٪ جمعیت کل کشور را دانش آموزان تشکیل می دهند (روابط عمومی وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۸۹). بنابراین قبل از آنکه اقدامی در جهت جلوگیری و پیشگیری از گرایش آنان در دام این آسیب ها صورت پذیرد، باید میزان و علل گرایش به این آسیب ها شناسایی تا مسئولین نظام آموزشی و نیروی انتظامی بتوانند نسبت به پیشگیری از ابتلای دانش آموزان به این آسیب ها اقدامات و راهکارهای پیشگیرانه ای را ارائه دهند. در این تحقیق به دنبال آن هستیم تا علل گرایش دانش آموزان استان چهارمحال و بختیاری را به فضای مجازی اینترنت شناسایی کرده تا در نهایت بتوانیم راهکارهای پیشگیرانه ای برای مقابله با گرایش دانش آموزان در مواجهه با این آسیب ارائه دهیم.

چارچوب نظری تحقیق

برای تبیین نظری "گرایش به اینترنت" به نظریه های یادگیری اجتماعی، نظریه کنترل اجتماعی، نظریه رفتاری، نظریه بیولوژیکی و نظریه سازه گرایی اجتماعی) توجه شده است. از دیدگاه نظریه یادگیری اجتماعی، پدیده های اجتماعی به طور عمد ناشی از تجاربی است که بر پایه یادگیری نیابتی و مشاهده رفتار دیگران و پیامدهای آن شکل می گیرد. در مرکز این نظریه

فرایند الگو سازی قرار دارد که در آن شخص رفتاری معرفتی و اجتماعی دیگران را با مشاهده، چه به طور تصادفی و چه آگاهانه یاد می گیرد (ساعتچی، ۱۳۷۷: ۹۹). بر اساس این نظریه، وسایل ارتباطی جدید، الگوهای ارتباطی جدیدی به کاربران معرفی می کنند و کاربران نیز با مشاهده این الگوهای جدید رفتاری را یاد می گیرند. بر اساس نظریه کنترل اجتماعی هیرشی، عاملی که باعث جلوگیری از رفتارهای انحرافی نوجوانان و جوانان می شود، پیوند اجتماعی است. به اعتقاد هیرشی، پیوندهای اجتماعی دارای چهار عنصر اصلی دلبستگی، تعهد، مسئولیت و اعتقاد است. ضعف هر یک از چهار عنصر در فرد می تواند موجب بروز رفتارهای انحرافی او شود (امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱: ۵۶).

نظریه رفتاری بر پایه مطالعات بی. اف. اسکینر راجع به شرطی شدن عامل یا کنشگر است. بر اساس این نظریه فرد برای دریافت پاداش وارد اینترنت می شود. پاداش هایی که فرد از این رفتار می گیرد، فرار از واقعیت، رسیدن به عشق و سرگرمی های زیاد است و چنانچه در زمان های آتی نیز به این پاداش ها نیاز داشته باشد، احتمالاً به اینترنت روی خواهد آورد. در نتیجه این روند تقویت شده و چرخه همچنان ادامه پیدا می کند (Duran, 2003: 2). بر پایه نظریه بیولوژیکی، عوامل ارثی و مادرزادی و یا اختلالات شیمیایی در مغز و فرارسانه ها، دلایل اصلی روی آوردن فرد به اعتیاد هستند. از نظر این دیدگاه، وجود برخی کروموزوم ها، هرمون ها و مواد زاید و یا فقدان مواد شیمیایی لازم و مشخص و فرارسانه هایی که فعالیت مغز و سایر دستگاه های عصبی را تنظیم می کنند، در بروز اعتیاد در فرد موثرند (Ferris, 2002: 3-2). از این نظر روش های چندی وجود دارد که طی آن استفاده از اینترنت احتمالاً باعث تحریک این فرایند عصبی- بیولوژیکی می شود. روش های مورد نظر عبارتند از:

- تجربه بالقوه شدید قدرت، هیجان، خوشحالی، تحریک، تحقق اهداف و رضایت، که در نتیجه آن فرد قادر خواهد بود در یک لحظه پیرامون هر چیزی به منبع گسترده اطلاعات وصل شود.
 - احساس مخاطره جویی، مانند شرط بندی، با ناشناخته ماندن چیزی که شاید اتصال بعدی به اینترنت بتواند آن را مشخص کند، همراه است. حال این امر ناشناخته ممکن است کسب اطلاعات جدید، رفتن به اتاق چت، هرزه نگاری، سکس سایبر، خرید آن لاین و جز این ها باشد.
 - اثر خویشتن داری رضایت بخشی، که گمنامی کاربرد در نت به وی می دهد. این امر باعث تسریع روند صمیمیت و پیوند اجتماعی می شود که ظاهراً صداقت آن از ارتباط شفاهی بیشتر است و هم موجب می شود که فرد دچار خواب و خیال شود.
 - اثر هیپنوتیزم آور حرکات تصاویر روی صفحه مانیتور.
- نظریه سازه گرایی اجتماعی با تلقی نسبی بودن تاثیرات تکنولوژی های ارتباطی به ویژه تلفن همراه این تاثیرات را تابع زمینه، تفسیر و فهمی می داند که کاربران و افراد حاضر در حوزه ارتباط از آن به عمل می آورند. ساخت های اجتماعی تعیین کننده معنای ارتباط به شمار می آیند.

پیشینه تحقیق

ضمن بررسی های به عمل آمده پیرامون موضوع تحقیق دریافتیم که تحقیقات بی شماری پیرامون موضوع انجام گرفته است که در ادامه برخی از مهم ترین آنها را ارایه می دهیم:

در سال ۲۰۰۵ چی هونگ و همکارانش در پی کشف متغیرهای تاثیرگذار در اعتیاد اینترنتی دانشجویان تایوانی به این نتیجه رسیدند که پسران بیشتر از دختران به اعتیاد اینترنتی دچار هستند، عمده اعتیاد آنها به بازی های اینترنتی است. همچنین سن دانشجویان پسر، پایه تحصیلی آنان با اعتیاد اینترنتی رابطه معنی داری نشان می دهد (-273: Chi- Hung, 2005). (277)

در سال ۱۳۸۸ هاشمی و همکارانش تحقیقی با عنوان "بررسی اعتیاد اینترنتی و تاثیر آن بر رفتار نوجوانان" به روش پیمایشی انجام دادند. نمونه مورد مطالعه ایشان ۳۸۰ نفر از دانش آموزان دبیرستان های منطقه یک شهر اراک بودند که با شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. داده های به دست آمده، پس از تکمیل پرسش نامه با روش های همبستگی، رگرسیون و تحلیل مسیر و با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. نتایج حاکی از آن است که بین متغیر تحصیلات و اعتیاد اینترنتی همبستگی معنی دار وجود دارد و بین متغیر دینداری و اعتیاد اینترنتی رابطه منفی و معنی دار برقرار می باشد. بنابر یافته های تحقیق متغیر مستقل روابط خانوادگی به عنوان یکی از عوامل تاثیرگذار بر اعتیاد اینترنتی بیشترین تاثیر را بر متغیر وابسته دارد (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۳).

در سال ۱۳۸۹ ابراهیمی و همکارانش تحقیقی با عنوان "بررسی جامعه شناختی میزان اعتیاد به اینترنت و همبسته های اجتماعی آن (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد شهر بابل)" به روش پیمایشی انجام دادند. نمونه مورد مطالعه ایشان ۳۸۵ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد

اسلامی واحد بابل بودند که با شیوه نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. داده های به دست آمده، پس از تکمیل پرسش نامه با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. نتایج حاکی از آن است که برای مردان سن با چهار بعد (طول مدت زمان استفاده از اینترنت، نوع استفاده از اینترنت، احساس بیگانگی با خود و علاقه به اینترنت) رابطه معنی دار دارد. سن زنان نیز با چهار بعد (میزان متوسط ساعات استفاده از اینترنت در هفته، طول مدت زمان استفاده از اینترنت، نوع استفاده از اینترنت، احساس بیگانگی با خود و علاقه به اینترنت) رابطه معنی داری دارد (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۷).

در سال ۱۳۹۰ علیزاده و ایزدی تحقیقی با عنوان "بررسی عوامل موثر بر گرایش جوانان به چت در شهر بابل" به روش پیمایشی انجام دادند. نمونه مورد مطالعه ایشان ۱۸۰ نفر از شهروندان شهر بابل که سن آنها بالاتر از ۱۵ سال می باشد، بودند که با شیوه نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. نتایج گویای این موضوع است که هرچه قدر گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف بیشتر باشد به همان میزان گرایش به چت کردن نیز افزون تر می شود. هرچه والدین در خصوص مباحث رایانه ای به ویژه چت کردن اطلاع چندانی نداشته باشند گرایش به چت کردن افزایش می یابد. هرچه فرد برای تنوع گرایی ارزش بیشتری قایل شود به همان میزان گرایش به چت کردن نیز افزایش می یابد. ناشناس بودن و عدم کشف هویت فرد از سوی دیگران بر گرایش به چت کردن جوانان موثر و دارای همبستگی بالا و مثبتی است. هزینه پایین چت کردن بر گرایش به چت کردن جوانان موثر و دارای همبستگی بالا و مثبتی است و نهایتاً اینکه پایین بودن ریسک خطر گرفتاری در چت بر گرایش به چت کردن جوانان موثر و دارای همبستگی بالا و مثبتی است (علیزاده و ایزدی، ۱۳۹۰: ۳۷۷).

سوالات تحقیق

- ۱- علل موثر در گرایش دانش آموزان به فضای مجازی اینترنت کدامند؟
- ۱-۱- علل موثر در گرایش دانش آموزان به فضای مجازی اینترنت از دیدگاه دانش آموزان کدامند؟
- ۱-۲- علل موثر در گرایش دانش آموزان به فضای مجازی اینترنت از دیدگاه کارشناسان کدامند؟
- ۲- مهم ترین راهکارهای مقابله با گرایش دانش آموزان به اینترنت کدامند؟
- ۲-۱- مهم ترین راهکارهای مقابله با گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه دانش آموزان کدامند؟
- ۲-۲- مهم ترین راهکارهای مقابله با گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه کارشناسان کدامند؟

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر، نظر به اینکه به توسعه دانش کاربردی در زمینه گرایشات دانش آموزان به اینترنت می‌پردازد از نوع کاربردی^۱ و با توجه به اینکه هدف آن شناخت هرچه بیشتر وضعیت و یاری رساندن به فرآیند تصمیم گیری در امر پیشگیری دانش آموزان از گرایش به اینترنت می باشد، در زمره تحقیقات توصیفی و از آنجایی که به تجزیه و تحلیل وضعیت، توصیف منظم و مدون موقعیت گرایشات دانش آموزان به اینترنت در مقطع زمانی حاضر و به صورت واقعی

^۱ Applied Research

می پردازد از نوع پیمایشی^۱ به شمار می آید. جامعه تحقیق حاضر را، دو گروه از افراد زیر تشکیل می دهند:

۱. کلیه کارشناسان (مربیان پرورشی، مشاوران و دبیران) استان چهارمحال و بختیاری که تعداد آنها برابر ۳۶۳۹ نفر می باشد. نمونه مورد نیاز کارشناسان با استفاده از روش طبقه ای^۲، انتخاب شد. در روش طبقه ای محقق جامعه تحقیق را به گروه‌های متجانس تقسیم‌بندی نمود و از هر گروه از افرادی که دارای ویژگی‌های مشابه هستند، نمونه‌ای انتخاب نمود.

۲. کلیه دانش آموزان دختر و پسر پایه سوم و پیش دانشگاهی استان چهارمحال و بختیاری تشکیل می دهد که در هر یک از آموزشگاه های استان به تحصیل مشغول هستند و تعداد آن ها برابر ۲۴۲۱۵ نفر می باشد. نمونه مورد نیاز دانش آموزان نیز با استفاده از روش طبقه ای انتخاب شده است.

برای تعیین حجم نمونه مورد نیاز از هر دو گروه تحقیق از آماره مجذور کای گرجسی و مورگان (۱۹۷۰) استفاده شده است. با انجام محاسبات مربوطه حجم نمونه مورد نیاز به ترتیب برابر ۲۳۰ نفر کارشناس و ۳۷۸ دانش آموز به دست آمده است. لازم به ذکر است که با توجه به تقسیم بندی که از سوی سازمان آموزش و پرورش استان چهارمحال و بختیاری انجام شده بود، مناطق آموزشی استان به سه دسته تقسیم بندی می شوند:

- ۱- برخوردار: شامل ناحیه ۱ و ۲، فارسان و بروجن.
- ۲- نیمه برخوردار: شامل بن، سامان، گندمان، لاران و بلداجی.
- ۳- محروم: شامل کوهرنگ، اردل، لردگان، خانمیرزا، فلارد، کیار و میانکوه.

¹ Survey Research
² Stratified Sampling

بنابراین محقق سعی نمود تا از کلیه مناطق مذکور نمونه هایی را به صورت تصادفی انتخاب نماید. برای اندازه گیری متغیرها و گردآوری داده های مورد نیاز در این تحقیق علاوه بر اطلاعات کتابخانه ای که به منظور دست یابی به پیشینه تحقیق انجام گرفت، در مرحله میدانی به منظور گردآوری داده های مورد نیاز از پرسش نامه ویژه کارشناسان و دانش آموزان جهت تعیین عوامل موثر بر گرایش دانش آموزان به اینترنت و آرایه راهکارهای پیشگیرانه برای مقابله با آن استفاده خواهد شد. برای تدوین پرسش نامه ها و اینکه آیا از روایی کافی برخوردار هستند، با نظر خواهی از متخصصان مربوطه پرسش نامه های نهایی تدوین و در نهایت روایی صوری و محتوایی پرسش نامه ها مورد تأیید آنان قرار گرفت. برای محاسبه پایایی پرسش نامه ها در این پژوهش، از روش برآورد ضریب آلفای کرونباخ^۱ که یکی از روش های محاسبه پایایی و تعیین هماهنگی درونی ابزار اندازه گیری است، استفاده شده است، به این معنی که ابزار اندازه گیری در شرایط یکسان تا چه اندازه نتایج یکسانی به دست می دهد.

یافته های تحقیق

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده های تحقیق و استنتاج از آنها از شاخص های توصیفی (فراوانی، درصد، شاخص های مرکزی و پراکندگی) و از آزمون فریدمن (تعیین نگرش ها و گرایش های دانش آموزان؛ تعیین عوامل موثر بر گرایش دانش آموزان از دیدگاه کارشناسان و دانش آموزان؛ راهکارهای پیشنهادی از دیدگاه کارشناسان و دانش آموزان) استفاده شده است. لازم به ذکر است که در این پژوهش تمامی محاسبات آماری با استفاده از نرم افزار آماری SPSS انجام شده است.

^۱ Cronbachs Coefficient Alpha

تحلیل سوالات تحقیق

۱- علل موثر در گرایش دانش آموزان به اینترنت کدامند؟

نتایج به دست آمده از تحلیل مربوط به علل گرایش دانش آموزان به اینترنت مندرج در جدول شماره (۱) نشان می دهد که از دیدگاه کارشناسان (مربیان پرورشی، مشاوران و دبیران استان) مهم ترین علل موثر در گرایش دانش آموزان استان به اینترنت به ترتیب عبارتند از: ۱. گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف ۲. عدم آگاهی والدین ۳. کم بودن هزینه ۴. احساس تنهایی ۵. تنوع گرایی ۶. ریسک خطر کم به دلیل ناشناس بودن و عدم کشف هویت فرد ۷. اعتقادات مذهبی ۸. طول مدت زمان استفاده از اینترنت و نوع استفاده از اینترنت. همان گونه که ملاحظه می شود از دیدگاه کارشناسان گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف مهم ترین علت در گرایش دانش آموزان به اینترنت می باشد. همچنین نتایج جدول نشان می دهد که از دیدگاه دانش آموزان مهم ترین علل موثر در گرایش آنان به اینترنت به ترتیب عبارتند از:

۱. احساس تنهایی ۲. طول مدت زمان استفاده و نوع استفاده از اینترنت ۳. گرایش به دوست یابی های موقت ۴. تنوع گرایی ۵. اعتقادات مذهبی ۶. کم بودن هزینه ۷. ریسک خطر کم به دلیل ناشناس بودن ۸. عدم آگاهی والدین. همانگونه که ملاحظه می شود از دیدگاه دانش آموزان احساس تنهایی مهم ترین علت در گرایش آنان به اینترنت می باشد و عدم آگاهی والدین کم ترین علت در گرایش آنان به اینترنت می باشد.

جدول ۱: میانگین رتبه عوامل موثر در گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه کارشناسان و دانش

آموزان

دانش آموزان		کارشناسان	
میانگین رتبه	مهم ترین عوامل به ترتیب	میانگین رتبه	مهم ترین عوامل به ترتیب
۴/۹۷	احساس تنهایی	۴/۹۳	گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف
۴/۷۲	طول مدت زمان استفاده و نوع استفاده از اینترنت	۴/۹۱	عدم آگاهی والدین
۴/۶۲	گرایش به دوست یابی های موقت	۳/۸۹	کم بودن هزینه
۴/۴۷	تنوع گرایی	۴/۶۷	احساس تنهایی
۴/۳۶	اعتقادات مذهبی	۴/۴۸	تنوع گرایی
۴/۲۸	کم بودن هزینه	۴/۴۸	ریسک خطر کم به دلیل ناشناس بودن و عدم کشف هویت فرد
۴/۲۰	ریسک خطر کم به دلیل ناشناس بودن	۴/۴۰	اعتقادات مذهبی
۴/۳۸	عدم آگاهی والدین	۴/۲۳	طول مدت زمان استفاده از اینترنت و نوع استفاده از اینترنت

علاوه بر این نتایج جدول (۲) نشان می دهد که تفاوت معنی داری میان دیدگاه کارشناسان استان در خصوص عوامل موثر در گرایش دانش آموزان به اینترنت وجود دارد. چرا که مقدار Sig برابر با (۰/۰۰۰) شده است که نشان دهنده تفاوت در دیدگاه کارشناسان در خصوص عوامل موثر در گرایش به اینترنت می باشد. همچنین نتایج جدول نشان می دهد که تفاوت معنی داری میان دیدگاه دانش آموزان در خصوص عوامل موثر در گرایش آنان به اینترنت وجود دارد. چرا که مقدار Sig برابر با (۰/۰۰۰) شده است که نشان دهنده وجود تفاوت در دیدگاه دانش آموزان در خصوص عوامل موثر در گرایش آنان به اینترنت می باشد.

جدول ۲: نتیجه آزمون معنی داری در خصوص عوامل موثر در گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه کارشناسان و دانش آموزان

نمونه ها	سطح معنی داری (sig)	نتیجه
کارشناسان	۰/۰۰۰	تفاوت در دیدگاه کارشناسان
دانش آموزان	۰/۰۰۰	تفاوت در دیدگاه دانش آموزان

۲- مهم ترین راهکارهای پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده نابجا از اینترنت کدامند؟

نتایج به دست آمده از تحلیل مربوط به مهم ترین راهکارهای پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده نابجا از اینترنت مندرج در جدول (۳) نشان می دهد که از دیدگاه کارشناسان (مربیان پرورشی، مشاوران و دبیران استان) مهم ترین راهکارهای پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان استان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت به ترتیب اولویت عبارتند از:

جدول ۳: میانگین رتبه راهکار های پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه کارشناسان و دانش آموزان

کارشناسان		دانش آموزان	
مهم ترین راهکارها به ترتیب رتبه	میانگین رتبه	مهم ترین راهکارها به ترتیب رتبه	میانگین رتبه
در نظر گرفتن واحد درسی در دوه تحصیلی راهنمایی برای آشنایی کودکان و نوجوانان با انواع جرم ها و روش های محافظت از خود	۴/۹۸	در نظر گرفتن واحد درسی در دوه تحصیلی راهنمایی برای آشنایی کودکان و نوجوانان با انواع جرم ها و روش های محافظت از خود	۴/۲۲
استفاده از وسایل زنگ دار برای نشان دادن مدت زمان اتصال و نصب یک کپی از دستورالعمل فوق الذکر در اتاق دانش آموزان برای این که به آن وفادار بماند	۴/۹۳	استفاده از وسایل زنگ دار برای نشان دادن مدت زمان اتصال و نصب یک کپی از دستورالعمل فوق الذکر در اتاق دانش آموزان برای این که به آن وفادار بماند	۴/۱۱
در نظر گرفتن پاداشی در ازای کاهش اتصال به اینترنت	۴/۱۲	آموزش والدین در مدارس از طریق انجمن اولیاء و مربیان	۴/۰۸
کشاندن جوانان به محیط های انتخابی و جایگزین نمودن لیستی از انتخاب های صحیح	۴/۰۳	کشاندن جوانان به محیط های انتخابی و جایگزین نمودن لیستی از انتخاب های صحیح	۳/۹۳
در نظر گرفتن نظام ارزشی و انگاره های ملی و دینی در تولید محتوای اینترنتی	۴/۰۲	در نظر گرفتن پاداشی در ازای کاهش اتصال به اینترنت	۳/۹۲
آموزش والدین در مدارس از طریق انجمن اولیاء و مربیان	۳/۷۱	در نظر گرفتن نظام ارزشی و انگاره های ملی و دینی در تولید محتوای اینترنتی	۳/۹۰
برخورد سریع با دانش آموزان	۳/۲۱	برخورد سریع با دانش آموزان	۳/۸۴

علاوه بر این نتایج جدول (۴) نشان می دهد که تفاوت معنی داری میان دیدگاه کارشناسان استان در خصوص راهکار های پیشنهادی برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت وجود دارد. چرا که مقدار Sig برابر با (۰/۰۰۰) شده است که این موضوع نشان دهنده وجود تفاوت در دیدگاه کارشناسان در خصوص راهکارهای پیشنهادی برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت می باشد. همچنین نتایج نشان می دهد که تفاوت معنی داری میان دیدگاه دانش آموزان استان در خصوص راهکار های پیشنهادی برای مقابله با گرایش آنان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت وجود دارد. چرا که مقدار Sig برابر با (۰/۴۷) شده است که نشان دهنده وجود تفاوت در دیدگاه دانش آموزان در خصوص راهکارهای پیشنهادی برای مقابله با گرایش آنان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت می باشد.

جدول ۴: نتیجه آزمون معنی داری در خصوص راهکار های پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان به اینترنت از دیدگاه کارشناسان و دانش آموزان

نمونه ها	سطح معنی داری (sig)	نتیجه
کارشناسان	۰/۰۰۰	تفاوت در دیدگاه کارشناسان
دانش آموزان	۰/۴۷	تفاوت در دیدگاه دانش آموزان

بحث و نتیجه گیری تحقیق

همانطور که نتایج نشان داد بیشتر استفاده دانش آموزان از اینترنت در جهت رشد و توسعه فرهنگی خود و کسب دانش و مهارت های جدید می باشد بنابراین وظیفه نظام آموزشی است تا این زمینه را برای دانش آموزان فراهم ساخته و تقویت نماید. از دیدگاه کارشناسان گرایش به دوست یابی های موقت نظیر توجه به جنس مخالف مهم ترین علت در گرایش دانش آموزان به اینترنت می باشد. ولی از دیدگاه دانش آموزان احساس تنهایی مهم ترین علت در گرایش آنان به اینترنت می باشد. از دیدگاه کارشناسان در نظر گرفتن واحدهای درسی در دوره های مختلف تحصیلی برای آشنایی کودکان و نوجوانان با انواع جرم ها و روش های محافظت از خود مهم ترین راهکار پیشگیرانه برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت می باشد اما برخورد سریع با دانش آموزان راهکار نامناسبی برای مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت می باشد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

با توجه به آنچه گفته شد، توصیه ها و پیشنهادهای زیر به منظور مقابله با گرایشات دانش آموزان به آسیب های اجتماعی نوپدید قابل عرضه است. پیشنهادهای کاربردی در رابطه با پیشگیری و مقابله با گرایش دانش آموزان به استفاده زیاد و نابجا از اینترنت با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق عبارتند از:

۱. در نظر گرفتن واحد درسی در دوره تحصیلی راهنمایی برای آشنایی کودکان و نوجوانان با انواع جرم ها و روش های محافظت از خود.
۲. آموزش والدین در مدارس از طریق انجمن اولیاء و مربیان.

۳. نظارت دایمی پلیس بر مراکز ارائه دهنده خدمات اینترنتی.
۴. برگزاری اردوهای ویژه ای برای درمان معتادان اینترنتی با امکانات ویژه، تشکیل جلسات مشاوره، کارگاه های درمانی و تمرینات سخت مشابه با اردوگاه های نظامی بخشی از برنامه های مدارس.
۵. استفاده از وسایلی زنگ دار برای نشان دادن مدت زمان اتصال و نصب یک کپی از دستورالعمل فوق الذکر در اتاق فرزندان برای این که به آن وفادار بماند، می تواند مفید باشد.
۶. بهتر است در ازای کاهش اتصال به اینترنت برای او پاداشی در نظر بگیرید یا در صورت تخطی مجازاتش کنید. اگر رایانه فرزندان در اتاق او یا در محل مجزا قرار دارد، انتقال آن به مکانی مثل آشپزخانه، اتاق ناهار خوری یا هر مکانی در منزل که به راحتی بتوان رایانه را مشاهده کرد می تواند به شما کمک کند، تهیه فهرستی از فعالیت های جایگزین مفید است.
۷. معاشرت اجتماعی بخش مهمی از زندگی سالم است. اکنون که دانش آموزان بخش زیادی از اوقات خود را به دور از خانه می گذرانند بهتر است معاشرت های اجتماعی از طریق گردهمایی، مجالس انجام پذیرد تا بدین ترتیب به اینترنت که دنیایی مجازی است پناه نیاورده و در آن به دنبال ایجاد تعاملات اجتماعی نباشند.
۸. جهت استفاده بهینه از اینترنت معلمان و دبیران از طریق تعاملات اینترنتی بتوانند ارتباط هایی درست و به جا با دانش آموزان داشته باشند تا از این طریق استفاده هر چه بهتر و موثر تر از منابع علمی و تخصصی مربوط به هر رشته فراهم آید.
۹. با توجه به این که فن آوری های نوین ارتباطی از جمله اینترنت، و چت هویت ملی و مذهبی دانش آموزان را کاهش می دهد لذا پیشنهاد می شود در تولید محتوای اینترنتی نظام ارزشی و انگاره های ملی و دینی مد نظر قرار گیرند.

۱۰. استفاده از فن آوری های نوین ارتباطی از جمله اینترنت و چت در دانش آموزان آسیب شناسی شود.
۱۱. با توجه به این که تهدید های چت بیشتر از فرصت های آن است، لزوم ارتقاء و آگاهی والدین در این زمینه از اصول و ضروریات است.
۱۲. باید در نهایت سعی شود شکاف نسلی به حداقل برسد و این در سایه انعطاف پذیری بیشتر والدین است و نه جوانان.
۱۳. جوانان باید ارشاد شوند تا از مخفی چت کردن بپرهیزند و تا حد امکان چت کردن آنها با توجه به شرایط و زمینه های مناسب آن در خانواده صورت گیرد و جنبه آشکار به خود بگیرد.
۱۴. باید به جوانان فهماند که بین انواع محیط ها و خطراتی که می توانند برای آنها داشته باشند، تفاوت قایل شوند و با احتیاط عمل کنند.
۱۵. تا حد ممکن جوانان را به محیط های انتخابی بکشانند و در آنجا لیستی از انتخاب های صحیح و قابل جایگزین را ارائه دهند.
۱۶. از برخورد سریع و فوری با جوانان بپرهیزند.

فهرست منابع

- ابراهیمی، قربانعلی و همکاران (۱۳۹۰). بررسی جامعه شناختی میزان اعتیاد به اینترنت و همبسته های اجتماعی آن (مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه آزاد شهر بابل). مجموعه مقالات برگزیده همایش منطقه ای آسیب های اجتماعی نوپدید. دفتر تحقیقات کاربردی و معاونت اجتماعی نیروی انتظامی استان مازندران: ۱۷.
- امیدوار احمدعلی و صارمی، علی اکبر (۱۳۸۱). اعتیاد به اینترنت: توصیف، سبب شناسی، پیشگیری، درمان و مقیاس های سنجش اختلال اعتیاد به اینترنت. مرکز مشاوره و خدمات روانشناختی پردیس. مشهد: انتشارات تمرین: ۵۶.
- برومند باستانی (۱۳۸۳). جرایم کامپیوتری و اینترنتی. تهران: انتشارات بهنامی.
- ساعتچی، محمود (۱۳۷۷). نظریه پردازان و نظریه ها در روانشناسی. تهران: انتشارات سخن: ۹۹.
- شبانیان، محبوبه و شبانیان، شکوفه (۱۳۸۷). راه های صیانت از دانش آموزان در برابر تاثیرات منفی رسانه های نوین. مجموعه مقالات اولین همایش دانش آموز، پلیس و امنیت اجتماعی. شهرکرد: فرماندهی نیروی انتظامی استان.
- رحمانی، علی و خلیلی، زهرا (۱۳۹۰). بررسی تاثیر استفاده از فناوری های نوین ارتباطی (اینترنت، چت، بازی های رایانه ای) بر هویت فرهنگی نوجوانان گرگان. مجموعه مقالات برگزیده همایش منطقه ای آسیب های اجتماعی نوپدید. دفتر تحقیقات کاربردی و معاونت اجتماعی نیروی انتظامی استان مازندران: ۱۰۵.

- هاشمی، محمدرضا و همکاران (۱۳۹۰). بررسی اعتیاد اینترنتی و تاثیر آن بر رفتار نوجوانان. مجموعه مقالات برگزیده همایش منطقه ای آسیب های اجتماعی نوپدید. دفتر تحقیقات کاربردی و معاونت اجتماعی نیروی انتظامی استان مازندران: ۴۳.

- Chi- Hung (2005). Gender Difference and Related Factors Affecting online Gaming Addiction Among Taiwanese Adolescent. The Journal of Nervous and Mental Disease. 193(4) : 273-277

- Duran, Maria (2003). Internet Addiction Disorder. AllPSych Journal: 2.

- Ferris, Jennifer (2002). Internet Addiction Disorder: Causes, Symptoms and Consequenses. Psychology Virginia Tech, Jferris@ vt.edu: 3.

- Smith, M (2009). Communities in Cyberspace: London, Routledge: 1-6.